

Sygn. akt VI Ga 338/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Beata Hass – Kloc (spr.)

SR del. Marta Zalewska

Protokolant: inspektor Agnieszka Chmiel

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2016 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z powództwa: PHU (...).M.A. (...) Sp. z o.o. w T.

przeciwko :Z. w P.

o wydanie ruchomości i wynagrodzenie za bezumowne korzystanie

na skutek apelacji powoda co do pkt II i III wyroku Sądu Rejonowego w Przemyślu V Wydziału Gospodarczego z dnia 29 czerwca 2015 r., sygn. akt V GC 224/10

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

II. zasądza od pozwanego Z.w P. na rzecz powoda P. (...) Sp. z o.o. w T. kwotę 16.548 zł (szesnaście tysięcy pięćset czterdzieści osiem złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 8 grudnia 2010r. do dnia zapłaty,

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie,

IV. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4.184,88 zł (cztery tysiące sto osiemdziesiąt cztery złote 88/100) tytułem zwrotu kosztów procesu,

2. oddala apelację w pozostałym zakresie,

3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1.529,06 zł (jeden tysiąc pięćset dwadzieścia dziewięć złotych 06/100) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI Ga 338/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 14 stycznia 2016 r.

Pozwem z dnia 7 grudnia 2010 r. powód PHU Import – Export N.M.A. (...) Sp. z o.o. w T. wniósł o nakazanie pozwanemu Z.w P. wydania przyczepy kempingowej marki E. nr rej. (...) o wartości 3500,00 zł. Ponadto powód żądał

zasądzenia kwoty 22 120,00 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z przyczepy w okresie od dnia 1 czerwca 2009 r. do dnia 7 grudnia 2010 r. tj. przez 553 dni wraz z odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu swego żądania powód podał, iż na podstawie umowy z pozwanym korzystał z nieruchomości pozwanego położonej w P. przy ul. (...) do celów ekspozycji sprzedawanych przez siebie wyrobów w dwóch namiotach. Na wynajętym terenie umieścił również przyczepę kempingową, która służyła celom mieszkalnym pracowników.

W dniu 1 czerwca 2009 r. pozwany zabrał przyczepę pomimo protestów pracownika powoda K. C. i przewiózł ją na teren innej posesji w P.. Pozwany uzależnił wydanie przyczepy od zapłaty na jego rzecz kwoty 451,20 zł za rzekomo zużytą energię elektryczną. Jako podstawę powództwa o wydanie powód podał przepis art. 222 par.1 k.c., zaś w zakresie żądania zapłaty art.224 par.2 w zw. z art. 225 k.c.

W odpowiedzi na pozew z dnia 5 stycznia 2011 r. pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości (k.35-36).

Pozwany zarzucił, iż powód zalegał na jego rzecz kwotę 451,20 zł za zużytą energię elektryczną i dlatego zatrzymał przyczepę do czasu zapłaty, korzystając z ustawowego prawa zastawu na rzeczach wniesionych do przedmiotu najmu. W ten sposób jego działanie nie było bezprawne.

Sprawa z powództwa wzajemnego zawartego w odpowiedzi na pozew została wyłączona do odrębnego rozpoznania (k.84).

Wyrokiem z dnia 29 czerwca 2015 roku sygn. akt. V GC 224/10 Sąd Rejonowy w Przemysłu nakazał pozwanemu Z.w P. wydanie powodowi P. (...) Sp. z o.o. w T. przyczepy kempingowej marki E. (...) nr rej. (...) (I), oddalił powództwo w pozostałej części oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1 261,16 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy jako bezsporne przyjął, że pomiędzy stronami zostały zawarte dwie ustne umowy najmu, pierwsza w okresie miesięcy listopada / grudnia 2008 r. i druga w kwietniu / maju 2009 r. na mocy których powodowa Spółka wynajmowała u pozwanego plac przy ul. (...) w P. na cele prowadzenia działalności handlowej. W pierwszym okresie najmu powód korzystał z energii elektrycznej pozwanego i miał zamontowany podlicznik. Za drugim razem nie korzystał z energii elektrycznej pozwanego w ogóle. W obydwu przypadkach oprócz namiotów służących celom ekspozycyjnym powód ustawiał na placu sporną przyczepę kempingową, która służyła do celów socjalno-noclegowych jego pracowników. Jako bezsporne Sąd Rejonowy przyjął również, iż w dniu 1 czerwca 2009 r. kiedy powód opróżnił już plac z innych rzeczy, a pozostała na nim jedynie przyczepa kempingowa, pozwany zatrzymał ją, a następnie przewiózł na inny swój plac na terenie P., podnosząc, iż zatrzymanie przyczepy następuje dla zabezpieczenia wierzytelności z tytułu nieuiszczonej przez powoda należności za energię elektryczną w kwocie 451,20 zł. Po zatrzymaniu spornej przyczepy powód zawiadomił Policję o popełnieniu przestępstwa kradzieży na jego szkodę. Prawomocnym postanowieniem z dnia 03.07.2006 odmówiono wszczęcia śledztwa ze względu na brak ustawowych znamion przestępstwa.

Sąd Rejonowy ustalił również, że tuż po zatrzymaniu rzeczy pozwany powiadomił powoda o miejscu przechowywania przyczepy, wzywając do jej zabrania i zapłaty kwoty 451,20 zł za energię elektryczną. Z korespondencji stron w tamtym czasie jasno wynika, iż powód nie czynił przeszkód co do zwrotu przyczepy, uzależniając wydanie od zapłacenia należności związanych z najmem placu.

Dokonując oceny prawnej powyższego zdarzenia w oparciu o zebrane w sprawie dowody Sąd Rejonowy doszedł do wniosku, że powód nie zapłacił pozwanemu należności za energię elektryczną w okresie najmu pod koniec 2008 r., a co najmniej nie wykazał, iż spełnił to świadczenie. W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu I instancji działania pozwanego polegające na zatrzymaniu przyczepy i przewiezieniu jej w inne miejsce, nie były bezprawne, miały służyć zabezpieczeniu roszczeń wynikających z umowy najmu i sprowadzały się do skorzystania z ustawowego prawa zastawu przysługującego wynajmującemu na podstawie art. 670 par. 1 k.c

Analizując materiał dowodowy zebrany w sprawie Sąd Rejonowy przyjął, że przedstawione przez powoda pokwitowanie, potwierdzone za zgodność z oryginałem na karcie 148 akt nie stanowi dowodu zapłaty. Przed wszystkim z uwagi na to, że nie podano w nim kwoty należności. Jako wiarygodne i mające zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia powyższej kwestii Sąd przyjął zeznania świadka J. P., który zajmował się bezpośrednio administrowaniem terenu i pobieraniem opłat, z którego zeznań wynikało, że - powód zapłacił niewielką część należności z tego tytułu w kwocie 70 zł. Świadek ten, choć potwierdził, iż takie pokwitowanie wystawił, to zaprzeczył aby uczynił to na rzecz przedstawiciela powoda, ponadto świadek przytoczył nawet szczegóły dot. rozliczeń. Sąd I instancji nie dał wiary zeznaniom prezesa zarządu powoda M. N. dotyczącym dokonania przez niego ostatecznej zapłaty pozwanemu należności za energię elektryczną, z uwagi na to, że nie zadbał o pokwitowanie zapłaty konkretnej kwoty. Ponadto pozwany w pismach niedługo po zdarzeniu powoływał się na konkretną kwotę zaległości.

Na podstawie dokonanych ustaleń Sąd Rejonowy uwzględnił jedynie roszczenie powoda o wydanie rzeczy na podstawie art. 222 par. 1 k.c. Odnośnie żądania powoda zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z rzeczy Sąd uznał je w całości za niezasadne z uwagi na okoliczność, iż pozwany od chwili zatrzymania nie korzystał z przedmiotowej przyczepy jak wymagają tego przepisy art. 224 par 2 i 225 kc. O oddaleniu powództwa zdecydowała także okoliczność, iż sporna przyczepa nie nadawała się do użytku zgodnego z przeznaczeniem, co powoduje, iż nie można skutecznie żądać wynagrodzenia za korzystanie z rzeczy, które i tak nie miało miejsca. Sąd I instancji przyjął również, iż skoro w chwili zatrzymania spornej przyczepy pozwanemu przysługiwało ustawowe prawo zastawu to był on w dobrej wierze co było dodatkowym argumentem przemawiającym za oddaleniem powództwa o zapłatę.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc stosunkowo jej rozdzielając.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód w której zaskarżył wyrok w pkt II i III tj. w części oddalającej powództwo i w zakresie orzeczenia o kosztach postępowania, zarzucając:

1. naruszenie przepisów prawa materialnego :

- art. 670 § 1 kc poprzez jego niewłaściwe zastosowanie do stanu faktycznego, poprzez przyjęcie, że pozwanej spółce przysługiwało ustawowe prawo zastawu na wniesionej w toku realizacji umowy najmu z 2009 roku przyczepy kempingowej w związku z rzekomymi świadczeniami dodatkowymi niezapłaconymi przez spółkę powodową w związku z najmem z 2008 r.

- art. 224 § 2 kc w zw. z art. 222 § 1 kc polegające jego błędnej wykładni, poprzez przyjęcie, że pozwana spółka nie była zobowiązana do zapłaty na rzecz spółki powodowej wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z posiadanej przyczepy kempingowej, stanowiącej własność powodowej spółki,

- art. 224 § 2 kc w zw. z art. 7 kc poprzez błędne zastosowanie i przyjęcie, że pozwana spółka nie pozostawała w złej wierze

- art. 6 kc przez błędne zastosowanie i przyjęcie, że powodowa spółka była zobligowana w procesie do wykazania, iż spółce pozwanej nie przysługiwało ustawowe prawo zastawu,

2. naruszenie przepisów prawa procesowego:

- obrazę przepisu art. 233 § 1 kc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i przyjęcie na podstawie zeznań świadka J. P. (2), przedstawionego przez powodową spółkę pokwitowania, przesłuchanie stron – członka zarządu powodowej spółki (...), że powodowa spółka była zobowiązana do zapłaty na rzecz spółki pozwanej należności związanych z najmem w 2008 roku,

- obrazę przepisu art. 233 § 1 kc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i odmowę wiarygodności i mocy dowodowej dowodowi z zeznań świadka K. C. (2) i z przesłuchania stron – członka zarządu powodowej spółki

(...) przez przyjęcie, iż w dniu utraty posiadania przyczepy kempingowej przez powodową spółkę, przyczepa była w złym stanie technicznym,

- obrazę przepisu art. 233§ 1 kc poprzez sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego uznanie, na podstawie dowodu z opinii biegłego oraz dowodów z zeznań świadków J. J. i S. S., że stan techniczny przyczepy kempingowej nie uległ pogorszeniu pomimo niepodjęcia przez okres ponad 5 lat żadnych czynności zachowawczych,

- art. 286 kpc w zw. z art. 278 §1 kpc w zw. z art. 232 kpc w zw. z art. 227 kpc poprzez nieuwzględnienie wniosku powodowej spółki o sporządzenie dodatkowej opinii przez innego biegłego, który to dowód umożliwiłby spółce powodowej wykazania wysokości wynagrodzenia za bezumowne korzystanie

Na tej podstawie powód wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w zakresie dotyczącym żądania zapłaty należności z tytułu bezumownego korzystania przez pozwanego z ruchomości stanowiącej własność powodowej spółki

- zmianę zaskarżonego wyroku i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje – za I instancję według spisu kosztów złożonego na posiedzeniu w dniu 22.06.2015 r. oraz kosztów za II instancję według norm przepisanych.

Ewentualnie powód wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, przy uwzględnieniu kosztów dotychczasowego postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje – za I instancję według spisu kosztów złożonego na posiedzeniu w dniu 22.06.2015 r. oraz kosztów za II instancję według norm przepisanych.

Szczegółowe uzasadnienie zarzutów znajduje się w pisemnej apelacji powoda. /k. 393-405/

W odpowiedzi na apelację /k. 412-413/ pozwany wniósł o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanej na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja zasługiwała na uwzględnienie jedynie w części. Sąd Okręgowy podzielił zarzuty zawarte w apelacji choć nie zgadza się z przyjętą przez powoda argumentacją co do art. 671 kc.

Sąd I instancji, w oparciu materiał dowodowy zebrany w niniejszej sprawie, nie miał podstaw do uznania, że stronie pozwanej przysługiwała względem powoda wierzytelność z tytułu energii za 2008 rok w oparciu o umowę najmu która wówczas łączyła strony. Konsekwencją powyższego było nieprawidłowe przyjęcie, że zatrzymanie spornej przyczepy przez pozwanego nie było bezprawne i nastąpiło w wykonaniu ustawowego prawa zastawu.

W powyższej mierze nie sposób podzielić argumentacji i oceny dowodów przedstawionej przez sąd I instancji w pisemnym uzasadnieniu wyroku.

W toku postępowania przed Sądem I instancji powód konsekwentnie powoływał się na fakt dokonania zapłaty za energię elektryczną i całkowite rozliczenie z pozwanym należności związanych z umową z 2008 roku. Na dowód zapłaty tej należności przedstawił w oryginale dokument pokwitowania z dnia 23.05.2009 r. i 23.12.2008 r., /k. 148/ Wprawdzie świadek pozwanego, J. P. (2), który wystawił dokument zaprzeczył aby dotyczył on rozliczenia energii elektrycznej, to jednak niewątpliwie dokument ten podważa wiarygodność zarówno pozwanego jak i zeznań świadka J. P. (2) co do faktu nie dokonania zapłaty za energię elektryczną. Jest to zarazem **jedyny** dokument potwierdzający rozliczenie się z pozwanym z należności związanych z umową z 2008 roku.

Dowody zebrane w sprawie oraz chronologia zdarzeń które następowały po zakończeniu umowy z 2009 r. w wystarczający sposób wskazują, że strona pozwana po zakończeniu umowy najmu z 2008 roku nie zwracała się o zapłatę jakichkolwiek należności do powoda, nie uczyniła tego również po zakończeniu umowy najmu z 2009 roku.

Natomiast uczyniła to dopiero w momencie kiedy strona powodowa wezwała ją o zwrot bądź umożliwienie zabrania przyczepy, która w czerwcu 2009 roku została przez pozwanego zatrzymana. Pozwany sformułował wówczas żądanie zapłaty należności z tytułu energii elektrycznej, określając kwotę bez skonkretyzowania za jaki okres jej żąda (k. 25). Jak wynika z materiału dowodowego pozwany nie przedstawił żadnych dokumentów na potwierdzenie jej wysokości i zasadności, jedynym dowodem jaki zaofiarował były zeznania świadka J. P. (2). Zeznania jednak tego świadka w korelacji z zeznaniami pozostałych świadków, zarówno ze strony pozwanej jak i powodowej budzą wątpliwości i nie można ich uznać za wiarygodne aby oprzeć na nich ustalenia faktyczne tak jak poczynił to sąd I instancji, przyjmując zarazem, że ta wiarygodność została przez stronę pozwaną udowodniona. Świadek ten dokładnie wyjaśnił skąd wynika kwota należności za prąd i przytoczył szczegóły rozliczeń, natomiast nie potrafił się odnieść do dokumentu pokwitowania, który sam wystawił. Brak informacji w tym zakresie podważa wiarygodność świadka, którego zeznania należało ocenić jako wybiórcze szczególnie, że nie znajdują one również potwierdzenia w pozostałych dowodach (k. 25, 21,29).

Tym samym rację ma powód zarzucając w apelacji naruszenie art. 6 k.c. poprzez wadliwe rozłożenie ciężaru dowodu, prowadzące do niezasadnego obciążenia nim powoda. Rozkład ciężaru dowodu (art. 6 k.c.) nie może być rozumiany w ten sposób, że ciężar dowodu zawsze spoczywa na powodzie.

W razie sprostania przez powoda ciężącym na nim obowiązkom dowodowym, na stronie pozwanej spoczywa ciężar udowodnienia okoliczności uzasadniających - jego zdaniem - oddalenie powództwa. Skoro zatem powód, ustosunkowując się do zarzutu powoda przedstawił pokwitowania na dowód rozliczenia się z pozwanym z należności z tytułu zawartej umowy z 2008 roku, to na pozwanym spoczywał obowiązek wykazania, że zapłata za energię w takiej wysokości nie nastąpiła a zatrzymanie spornej przyczepy służyło zabezpieczeniu jego roszczeń z tego tytułu, skoro z tej okoliczności wywodził skutki prawne.

Brak zatem stosownej inicjatywy dowodowej powinien prowadzić do przyjęcia, że powód rozliczył się z pozwanym z wszelkich należności wynikających z umowy najmu z 2008 roku. Odnotować przy tym należy, że Sąd I instancji opierając się na zeznaniach świadków pozwanego, lecz **wbrew** stanowisku samego pozwanego przyjął, że rozliczenia pozwanego dotyczą umowy z 2008 roku. Pozwany, m.in w piśmie z dnia 9.12.2011 roku /k. 150/ i odpowiedzi na pozew / k. 35/ potwierdził, że jego roszczenia wynikają wyłącznie z umowy najmu z 2009 roku. Powyższe rozbieżności co do tego, która z dwóch umów najmu nie została rozliczona, pojawiające się w zeznaniach świadków pozwanego i samego pozwanego nie mogą być traktowane jako usprawiedliwione, bowiem dotyczą okoliczności na tyle podstawowych, że nie powinny one być niespójne i niejasne; szczególnie, że pozwany nie przedstawił żadnych dokumentów źródłowych wykazujących wysokość żądanej kwoty; szczególnie, że w 2009r. powód nie korzystał z prądu w tej przyczepie (k. 110).

W świetle powyższego zasadny okazał się zarzut naruszenia przepisu art. 670 § 1 kc, choć Sąd nie podziela argumentacji powoda zawartej w apelacji odnoszącej się do art. 671 kc, z przyczyn niżej podanych.

Zgodnie z przepisem art. 670 § 1 k.c., ustawowym prawem najmu objęte są tylko ruchomości zabezpieczające płatność czynszu i świadczeń dodatkowych, z którymi najemca zalega nie dłużej niż rok.

W takim też tylko zakresie wynajmujący uprawniony jest do skorzystania z prawa do sprzeciwienia się usunięciu rzeczy z przedmiotu najmu i ich zatrzymania na podstawie art. 671 § 2 k.c. Prawo zastawu wynajmującego utrzymuje się przez czas pozostawania rzeczy w przedmiocie najmu; usunięcie rzeczy, bez względu na przyczynę, prowadzi w zasadzie do jego wygaśnięcia (art. 671 § 1 i 3 KC). Rzeczy następnie wniesione z powrotem podlegają prawu zastawu powstającemu na nowo.

Dla wynajmującego usunięcie rzeczy obciążonych zastawem oznacza utratę zabezpieczenia wiarygodności. Może on przeciwdziałać wygaśnięciu prawa zastawu w ten sposób, że skorzysta z przewidzianych w art. 671 § 2 KC środków pomocy własnej, w postaci sprzeciwu co do usunięcia rzeczy i jej zatrzymania. Przysługują one niezależnie od ochrony prawa zastawu na podstawie przepisów o ograniczonych prawach rzeczowych (art. 251 KC). Samo wyrażenie sprzeciwu mogłoby jednak nie przynieść pożądanego skutku, a dochodzenie ochrony na drodze sądowej, z powołaniem się

na art. 251 KC, nie zapewnia niezwłocznej interwencji w razie odbywającego się usuwania rzeczy. Z tego powodu wynajmujący został upoważniony do zatrzymania rzeczy obciążonych zastawem, a zatem może, mimo oporu najemcy, przeciwstawić się siłą wyniesieniu rzeczy i przejąć nad nimi władztwo faktyczne. Na zatrzymanych rzeczach jego prawo zastawu istnieje nadal. Zwraca się jednak uwagę, że korzystanie przez wynajmującego ze środków pomocy własnej jest możliwe tylko gdy w danej sytuacji jest to uzasadnione. Będą one potrzebne i dopuszczalne, jeżeli zagrożone są interesy wynajmującego, których ochronie służy instytucja zastawu ustawowego. Ma ona na celu zabezpieczenie wiarygodności wynajmującego w określonych granicach (art. 670 § 1 KC)

Z kolei niedopuszczalne jest stosowanie sprzeciwu, a w odniesieniu do rzeczy zatrzymanych kontynuowanie władztwa wynajmującego, jeżeli zaległy czynsz został zapłacony lub odpowiednio zabezpieczony (art. 671 § 2 in fine KC). Należy przyjąć, chociaż przepis o tym nie wspomina, dotyczy to także spełnienia lub zabezpieczenia świadczeń dodatkowych. (por. J. Panowicz - Lipska, w: "System Prawa Prywatnego. Prawo zobowiązań-część szczegółowa" 2011., Legalis).

Skoro w dacie dokonania zatrzymania spornej przyczepy nie istniała wiarygodność przysługująca pozwanemu która wymagałaby zabezpieczenia, wykonanie prawa zastawu przez pozwanego polegające na zatrzymaniu przyczepy kempingowej i przewiezienie jej w inne miejsce należało uznać za bezprawne i niedopuszczalne. Mając na uwadze, powyżej przedstawione rozważania wskazać należy, że wbrew stanowisku powoda wyrażonym w apelacji, przy przyjęciu hipotetycznej tylko dopuszczalności wykonywania prawa zastawu, usunięcie spornej przyczepy z przedmiotu najmu i przewiezienie jej w inne miejsce nie spowodowałoby wygaśnięcia prawa zastawu.

Konsekwencją powyższego było ustalenie, że stronie powodowej należy się wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z przyczepy kempingowej, a zatem zasadnie powód podniósł zarzut naruszenia art. 224§ 2 kc w zw. z art. 222 § 1 kc

Dla ziszczenia się przesłanek dochodzenia wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z rzeczy wystarczające jest wykazanie przez powoda, że pozwany korzystał z jego rzeczy bez tytułu prawnego, będąc w złej wierze.

Oddalając powództwo o zapłatę wynagrodzenia Sąd Rejonowy nieprawidłowo przyjął, że jego dochodzenie jest uzależnione od faktycznego korzystania przez posiadacza z rzeczy. Nieprawidłowe było również założenie Sądu, że wynagrodzenie nie przysługiwało powodowi dlatego, że sporna przyczepa nie nadawała się do użytku zgodnego z przeznaczeniem. Nie sposób również podzielić stanowiska Sądu Rejonowego co do posiadania przez pozwanego spornej przyczepy w dobrej wierze

Art. 224 § 2 k.c. w związku z art. 225 k.c. pozwolić mają właścicielowi na doprowadzenie jego stanu majątkowego do poziomu, który można byłoby osiągnąć, gdyby właściciel mógł ze swej rzeczy korzystać. Jakkolwiek roszczenie to łączy w sobie elementy odszkodowania i zwrotu bezpodstawnego wzbogacenia, to ma charakter odrębny i jego przesłanką nie jest ani rzeczywisty uszczerbek właściciela, ani wymierne korzyści posiadacza. Nie jest decydujące czy posiadacz efektywnie korzystał z rzeczy, ani jak często korzystał i w jakich formach. Ważne jest, że znalazł się w sytuacji pozwalającej na korzystanie z rzeczy w taki sposób, w jaki mogą to czynić osoby, którym przysługuje do rzeczy określone prawo. Inaczej mówiąc, miał możliwość używania rzeczy, pobierania z niej pożytków, przekształcenia itp. działań. (tak: wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 11.06.2015 r. I ACa 1817/14)

Zasługuje na aprobatę pogląd, że wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z rzeczy dochodzić można bez względu na to, czy właściciel – nie korzystając sam z rzeczy – poniósł z tego powodu jakąkolwiek stratę i niezależnie od tego, czy posiadacz efektywnie korzystał z rzeczy. Skuteczność roszczenia nie zależy od tego, czy posiadacz był w zwole z wydaniem rzeczy, czy nie. Również wysokość wynagrodzenia jest niezależna od rzeczywistych strat właściciela i rzeczywistych korzyści odniesionych przez posiadacza. Wynagrodzenie należne właścicielowi obejmuje cały okres, przez który posiadacz korzystał z rzeczy.

W ocenie Sądu materiał dowodowy ustalony w sprawie pozwala przyjąć, że pozwany był posiadaczem samoistnym w złej wierze przez cały okres posiadania rzeczy, albowiem nie dysponując żadnym tytułem prawnym do spornej

ruchomości i mając tego pełną świadomość bezpodstawnie odmawiał wydania przyczepy właścicielowi. Zasadne jest zatem dochodzenie przez powoda od pozwanego zapłaty wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z rzeczy.

Ustalając wysokość należnego powodowi wynagrodzenia Sąd oparł się na opinii biegłego sądowego Zbigniewa Szozdy, który wyliczył je na kwotę 16 548 zł. /k. 258-260/

W postępowaniu przed sądem I instancji strony kwestionowały zarówno przyjętą przez biegłego Zbigniewa Szozdę stawkę czynszu najmu spornej przyczepy, jak również długość przyjętego przez biegłego okresu czasu letniego i zimowego przyjętego dla różnicowania wysokości czynszu najmu. Strona powodowa zarzucała również, że biegły nie podał sposobu ustalenia i źródła pozyskania informacji w oparciu o które ustalił czynsz najmu przyczepy w wysokości od 10 zł do 70 zł za dobę, kwestionowała także zasadność zastosowania współczynnika braku najemców tzw. pustostanów w wysokości 20%. W ocenie powoda zastosowanie tego dodatkowego współczynnika, przy jednoczesnym przyjęciu dwóch różnych stawek czynszu, dla okresu letniego i pozostałego powodowało, że okoliczności wpływające negatywnie na wysokość czynszu zostały uwzględnione podwójnie.

Do powyższych zarzutów biegły ustosunkował się w kolejnej opinii /k. 308/ wyjaśniając w sposób logiczny przyjęte elementy dokonanego wyliczenia. Biegły wyjaśnił, że stawki za najem spornej przyczepy ustalił w oparciu o cenę rynkową obowiązującą na terenie P.. Ponadto przy ustalaniu stawek za najem wziął pod uwagę przyczepy używane o podobnym standardzie i roczniku produkcji. Biegły wyjaśnił także, że przyjęty przez niego współczynnik pustostanu występuje zarówno w okresie letnim jak i zimowym i jego zastosowanie przy jednoczesnym zróżnicowaniu stawek najmu nie powoduje podwójnego obniżenia wynagrodzenia.

Ostatecznie kontrowersje pomiędzy stronami wywoływało jedynie zagadnienie stanu technicznego spornej przyczepy w dacie jej zatrzymania przez pozwanego oraz kwestie związane z brakiem uwzględnienia przy ustalaniu wysokości wynagrodzenia wpływu czynników środowiskowych, które wpłynęły na pogorszenie rzeczy. Powód w apelacji powoływał się /k. 404/ na okoliczność, iż w świetle art. 224§2 kc i 225 kc „posiadacz odpowiada wobec właściciela za pogorszenie rzeczy, przez które należy rozumieć obniżenie jej wartości użytkowej oraz ekonomicznej, wynikającej z działania lub zaniechania posiadacza”

Dokonując oceny przydatności powyższej opinii w niniejszej sprawie Sąd miał na względzie, że powód dochodzi od pozwanego zapłaty w ramach roszczenia o wynagrodzenie za bezumowne korzystanie z rzeczy, w którym, za podstawę jego obliczenia uznaje się kwotę, którą posiadacz musiałby zapłacić właścicielowi „gdyby jego posiadanie opierało się na prawie”. O wysokości należnego właścicielowi wynagrodzenia decydują stawki rynkowe za korzystanie z danego rodzaju rzeczy i czas posiadania rzeczy przez adresata roszczenia. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 1984 r., II CZP 20/84, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2000 r., IV CKN 5/00)

Kwestia ewentualnego uszczerbku właściciela może być przedmiotem odrębnej kategorii roszczeń uzupełniających przeciwko posiadaczowi rzeczy (o zwrot pożytków, o naprawienie szkody z powodu zużycia, pogorszenia lub utraty rzeczy, o których mowa w art. 224 kc.) które jednak w niniejszym postępowaniu nie zostały zgłoszone. Kształtowana przez ustawodawcę odpowiedzialność posiadacza samoistnego w złej wierze względem właściciela za zużycie, pogorszenie lub utratę rzeczy jest odpowiedzialnością odszkodowawczą i jest ona odrębną odpowiedzialnością posiadacza, kształtowaną według własnych reguł prawa rzeczowego.

W związku z powyższym Sąd uznał wyliczoną przez biegłego wysokość wynagrodzenia za miarodajną dla poczynionych ustaleń. Zauważyć należy, że biegły w opinii pisemnej ustalił wysokość wynagrodzenia jeszcze zanim miały miejsce oględziny spornej przyczepy, przy zastosowaniu stawek rynkowych obowiązujących na terenie P., biorąc pod uwagę przyczepy używane o podobnym standardzie i roczniku produkcji. Ustalone wynagrodzenie i przyjęte do jego wyliczenia stawki biegły zaaprobował po dokonaniu oględzin przyczepy /k. 289/

Późniejsza zmiana stanowiska przez biegłego, który przyjął, iż z uwagi na brak możliwości korzystania z przyczepy wynagrodzenie się powodowi nie należy, było kwestią oceny prawnej, która należy do Sądu i nie mieściło się w zakresie kompetencji biegłego. Z uwagi na późniejsze nieuprawnione modyfikacje opinii Sąd Okręgowy uczynił za

podstawę ustaleń w zakresie należnego powodowi wynagrodzenia opinię podstawową, mając na uwadze, że przyjęte przez biegłego założenia do wyliczenia wysokości wynagrodzenia (stawka, czas) były prawidłowe. Późniejsze zaś wnioski biegłego Sąd Okręgowy pominął jako wykraczające poza kompetencje biegłego. W tym stanie rzeczy brak było obowiązku dopuszczenia dowodu z opinii innego biegłego sądowego.

Tym samym nietrafny był zarzut powoda dotyczący naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 286 kpc w zw. z art. 278 §1 kpc w zw. z art. 232 kpc w zw. z art. 227 kpc.

Wobec powyższego, przy zaakceptowaniu stawki wskazanej przez biegłego, w wysokości 55 zł/doba w okresie letnim (275 dni) oraz 20 zł w pozostałym okresie (278 dni), po pomniejszeniu o średnio rynkowy współczynnik braku najemców 20%, wynagrodzenie za bezumowne korzystanie ze spornej przyczepy wyniosło 16 548 zł i ta kwota podlegała zasądzeniu na rzecz powoda, co skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku w punkcie II na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. oraz przywołanych wyżej przepisów oraz oddalenie powództwa w pozostałym zakresie Sąd zasądził odsetki od dnia 8 grudnia 2010 r. tj. od dnia następnego od daty wytoczenia powództwa, na podstawie art. 455 k.c., przyjmując, iż z tą chwilą roszczenie powoda o zapłatę wynagrodzenia stało się wymagalne.

Natomiast w pozostałym zakresie apelacja powoda podlegała oddaleniu jako niezasadna po myśli art. 385 kpc.

W zakresie kosztów za I i II instancję orzeczono na podstawie art. 100 kpc mając na uwadze ostateczny wynik sporu.